

לפרשת ויקרא – תשע"ה

תיקון החטא

גילה נוי

וּנְפֹשׁ כִּי תִחַטָּא וְשָׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים וְהוּא עֵד אִו רָאָה אוּ יָדַע אִם לֹא יִגִּיד וְנָשָׂא עֹוֹנוֹ (ויקרא, ה, א) מפסוק זה לומדים על עבירה הנקראת "שבועת העדות".

שבועת העדות היא אחת משלוש העבירות שהעובר אותן חייב להביא קורבן עולה ויורד לצורך כפרה, כשערכו של הקורבן משתנה ("עולה ויורד") לפי מצבו הכלכלי של החוטא: בהמה, שתי ציפורים, או מנחת סולת.

הדין מתייחס למי שהיה עד להתרחשות כלשהי, וכשהתבקש להעיד על כך בבית דין לטובת אחד הצדדים, שיקר ונשבע שאינו יודע דבר. ההלכה קובעת שלצורך כפרה על עבירה זו, חייב הנשבע להקריב קורבן חטאת לה'... שבועת העדות היא ייחודית מכולן בכך שהיא העבירה היחידה שחייבים עליה קרבן חטאת (גם) כאשר העבירה נעברה במזיד (ויקיפדיה). השפת אמת מתייחס לפסוק באופן רחב יותר מפשט הכתוב, ובפירושו התיאור "וְשָׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים" מתייחס לשבועה שהושבע כל אחד מבני ישראל בהר סיני.

"וְהוּא עֵד" - ניתן לפרש כמתייחס לעדות שעליה מדובר בישיעה, מגי': "אַתֶּם עֵדֵי נְאֻם-יְהוָה, וְעַבְדֵי אֲשֶׁר בְּחֶרְתִּי: לְמַעַן תִּדְעוּ וְתִאֲמִינוּ לִי וְתִבְיִנוּ, כִּי-אֲנִי הוּא--לִפְנֵי לֹא-נוֹצֵר אֵל, וְאַחֲרַי לֹא יִהְיֶה" "או רָאָה" עשוי להתייחס לראיה של "אַתֶּם הַרְאֵת לְדַעַת, כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים: אֵין עוֹד, מִלְּבַדּוֹ" (דברים, ד, לה) "או יָדַע" מתייחס לידיעת ה': "וְיָדַעַת הַיּוֹם, וְהִשְׁבַּת אֶל-לִבְבָךְ, כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים, בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל-הָאָרֶץ מִתַּחַת: אֵין, עוֹד." (דברים, ד, לט).

"פירוש שבני ישראל נשלחו בעולם הזה לברר מלכותו יתברך ויש לכל אחד מישראל השגה וידיעה בנקודת הלב להכיר כבוד מלכותו יתברך וצריך למשוך הכל אחר זאת הידיעה. וזה "אם לוא יגיד" - הגדה לשון המשכה. נפש כי תחטא יש לפרש ששליחת הנפש בעולם הזה הוא חסרון בגוף הנפש אך התיקון על ידי בירור כבודו יתברך בעולם, וזהו שאומר הפסוק שזה תיקון הנפש בעולם, אך יש לומר עוד שקאי אחר החטא ממש ש"כי אדם, אין צדיק בְּאָרֶץ--אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה-טוֹב, וְלֹא יִחַטָּא" (קהלת, ז, כ). ולמה כן? שעל ידי החטא אם יתחזק לשוב לה' יתברך יוכל לתקן יותר ולהמשיך כל המעשים אחר הבורא יתברך. וזהו שכתוב "כי תחטא" ואף על פי כן יש בו הידיעה כו' שהיא נפש הישראלי, אם לא יגיד כו' שזה תיקון החטא כנ"ל" (שפת אמת, תרל"ז).

לדברי השפת אמת, ה"חטא" עליו נאמר "וּנְפֹשׁ כִּי תִחַטָּא" הוא המצב הקיומי של נפש שהיא חלק אלוך ממעל, שנמצאת בעוה"ז. במקום אחר הוא מסביר שלפני חטא אדם הראשון הנפש היתה טהורה, ומעשי עולם הזה לא פגמו אז בנפש האדם, ואילו לאחר החטא התערבבו הנפש והגוף באופן שגורם לקילקולים (תרמ"ח). מאידך, באותו מצב קיומי "מקולקל" וירוד שאנו נמצאים בו מאז חטא אדה"ר, קיימת אפשרות לתיקון והעלאה משמעותיים יותר, ע"י בירור כבוד ה' בעולם, ונסיון להשיגו, לדעתו וכד'. במקור אחר מוסיף השפת אמת באותו ענין: "דזה שכתוב "ושמעה קול אלה" כו' שיש לכל נפש ישראל תיקונים המיוחדים לו ונשתלח לעולם על דבר מיוחד לברר זאת.. והנפש צריך

להעיד ולברר זה שנברא עליו ולמשוך מעשה הגוף אחר זאת הנקודה שהטמין בה הקב"ה.
ואם לאו הוא חטא וחסרון גם בנפש" (תרמ"ט).

שנים רבות התאפיינה החברה הדתית בקהילתיות, שבטיות, המצפה מהאדם להשתייך לקולקטיב: לעשות לו רב, להשתייך לישיבה, לבית כנסת, לקהילה, למפלגה וכד' והקטע הנ"ל, האופיני לתנועת החסידות, מדגיש את עניין התיקון היחודי לכל אדם, **הדבר המיוחד** שעל כל נפש מישראל לברר- שהוא ענין פרטי שעל כל אדם מוטלת מחויבות לבררו מתוך סיפור חייו האישי, היחודי והחד פעמי.